

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/5401] **412**

Konu : Yazılı Soru Önergesi

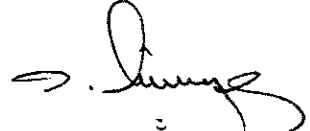
09.04.2012* 25859

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 27/03/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-56666 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Hatay Milletvekili Sayın Şefik ÇİRKİN tarafından verilen 7/5401 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

Hatay Milletvekili Sayın Şefik ÇİRKİN tarafından verilen 7/5401 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

1. Suriye ile ticari faaliyette bulunan firma sayısı ne kadardır?
2. Bakanlığınız bünyesinde kurulan "Suriye İzleme Masası"na başvuran firma ve firma yetkilisi sayısı ne kadardır?
3. Suriye İzleme Masasına başvuru yapan firmaların yaşadıkları sorunlar ana başlıklarıyla nelerdir?
4. Başvuru yapan firmaların ne kadarının sorunlarına çözüm bulunabilmiştir?
5. Suriye İzleme Masası vasıtasıyla gelen bilgiler ve şikayetler doğrultusunda, ihracatçılar, iş adamları ve nakliye firmalarının yaşanan bu süreçten mağdur olmaması noktasında ne tür tedbirler alınmıştır? Alınan tedbirler yaşanan sorunların giderilmesinde karşılık bulmuş mudur?
6. Suriye ve bu ülke üzerinden ihracat yapılan ülkelere yapılan ihracat ne oranda azalmıştır?
7. Bakanlığınız bünyesindeki Suriye Masası, ihracatta azalma nedeniyle büyük zarar eden işadamlarına ne tür kolaylıklar sağlamaktadır?

Cevaplar:

1- 2011 yılında Suriye'ye ihracat yapan firma sayısı toplam 3.269 adettir. 2012 yılının ilk iki ayında ise ihracatçı firma sayımız 538 olarak gerçekleşmiştir.

Anılan ülkeden 2011 yılında ithalat yapan firma sayısı ise 644'dir. 2012 yılının ilk iki ayında ise ithalatçı firma sayısı 108 olmuştur.

Suriye'de 1 milyar \$'a yakın Türk yatırımı bulunduğu tahmin edilmektedir.

2- 30/03/2012 tarihi itibarıyla Suriye Ülke İzleme Masası'na toplam 136 firma başvuru yapmıştır.

3-Söz konusu 136 başvurunun 9 adedi güvenlik sebebiyle iken, ticari nedenler ile yapılan başvuru sayısı 127'dir. Bu başvurular;

- Suriye üzerinden transit ticarete can ve mal güvenliği,
- Bu ticarete alternatif olarak hangi güzergâhların kullanılabileceği,
- Özellikle Hatay, Gaziantep ve diğer bölge şehirlerinde yerleşik taşımacıların taşımalarının % 80'inin Ortadoğu bölgesine gerçekleştirilmesi nedeniyle, Suriye'de yaşanan çatışmalardan olumsuz etkilenmesi, ayrıca bazı Uluslararası Nakliyeciler Derneği üyesi araçların saldırılar sonucu zarar görmesi,
- Nakliyeciler firmalarımızın Suriye'ye ve Suriye üzerinden yapılan sevkiyatlarda Suriye'nin aldığı tedbirler nedeniyle kar marjlarının düşmesi sonucu, firmaların değişken ve sabit masrafları ile araçlarının taksitlerini ödeyemez hale gelmesi,
- Suriye'de yatırımları olan firmalarımızın yatırımlarını çalışır durumda muhafaza edememesi, güvenliğini sağlamakta sıkıntı yaşaması ve sigorta şirketlerinin yatırımları ile ilgili sigortalarını uzatmaması,
- Suriye'ye akreditif kapsamında sevk işlemi yapılmış ve sevk evrakları bankaya ibraz edilmiş olmasına rağmen, söz konusu akreditifler teyitsiz olduğu için tahsilatı yapılamayan alacakların durumu,
- Suriye'de üstlenilen ihaleler kapsamında taahhütlerin yerine getirilmesine rağmen, verilen teminat mektuplarının geri alınamaması,

- Suriye'deki alıcı veya işveren idareleri veya bunların bankaları tarafından yapılan, firmalarımızca verilen teminat mektuplarının sürelerinin uzatılması ya da nakde çevrilmesi yönündeki taleplerin firmalarımızı mali yönden zor durumda bıraktığı,

başlıkları altında özetlenebilir.

4- Nakliyat sorunu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar:

Suriye'de yaşanan sıkıntılar nedeniyle Suriye üzerinden diğer ülkelere yapılan sevkiyatların devamının sağlanması ve taşımacılarımızın güvenliğinin temini amacıyla alternatif güzergah arayışlarına yönelik çalışmalarımız neticesinde Mersin-İskenderiye (Mısır)-Duba (S.Arabistan) hattının en elverişli güzergah olduğu kanaatine varılmıştır. Bu kapsamda, Türkiye ile Mısır arasında kurulması planlanan Ro-Ro hatlarının kullanılması suretiyle Mısır ve devamında Kızıldeniz üzerinden Körfez ülkelerine ulaşımın sağlanması konusunda Mısır makamları ile başlatılan görüşmeler tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Mal teslimi ve taahhütler konusunda firmalarımıza yönelik destekler:

Suriye ile ticari ilişki kurmuş firmalarımızın hak kaybına uğramamaları için Suriye makamlarından aldıkları taahhütlerini yerine getirmelerine ilişkin resmi çağrılara haklı gerekçeler göstererek yazılı olarak itiraz etmeleri ve esneklik talep etmeleri tavsiye edilmiştir. Öte yandan; Suriye'deki siyasi istikrarın yeniden sağlanması sonrasında firmalarımızın haklarının yeni yönetim nezdinde de savunulabilmesi amacıyla öncelikli olarak Suriye ile Türkiye arasındaki Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması kapsamına giren yatırım sahibi firmalarımızın uğradıkları zarar konusunda şimdiden mevcut ilgili Suriye makamları nezdinde münferiden başvuruda bulunmaları hususunda yaptığımız telkinler sürdürülmektedir. Diğer taraftan, firmalarımızın taahhüt ve ticaret konularında karşılaştıkları kayıpları da benzer bir yaklaşım çerçevesinde ICSID, ICC ve UNCITRAL gibi uluslararası tahkim kuruluşları nezdinde gerekli süreci başlatarak takibe almalarında yarar bulunduğu firmalarımıza iletilmiştir.

5-Vergi borçları ve diğer kamu alacaklarının ertelenmesi konusunda alınan tedbirler:

- Tahakkuk Aşamasındaki Borçlar:

Maliye Bakanlığı tarafından 08/03/2012 tarihinde yayımlanan 52 Numaralı Vergi Usul Kanunu Sirküleri uyarınca; Suriye'deki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımıza uygulanacak vergilendirmenin, Vergi Usul Kanunu'nun 13 üncü maddesi çerçevesinde "mücbir sebep" kapsamına alınması ve aynı Kanunun 15 nci maddesine göre mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar vergi yasaları açısından söz konusu firmalarımız için sürelerin işletilmemesi kararlaştırılmıştır. Düzenleme, vergi mükelleflerinin geçmişten gelen değil, tahakkuk aşamasındaki vergi mükellefiyetlerini kapsamaktadır.

6111 sayılı Kanun Kapsamında Geçmişte Yapılandırılan Borçlar:

"6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 11 Şubat 2012 tarihli ve 28201 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Anılan Kanunda yapılan düzenleme ile, Ekonomi Bakanlığı tarafından olağanüstü politik riskin gerçekleştiği tespit edilen ülkede faaliyette bulunan vergi mükellefleri için bu ülkedeki faaliyetleri nedeniyle durumları Vergi Usul Kanunu 13. maddesine göre, Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali olarak kabul edilenlerin, mücbir sebep hallerinin devam ettiği süre içinde ödemeleri gereken 6111 sayılı Kanun kapsamındaki taksitlerinin ödeme süreleri, mücbir sebep halinin bitimini takip eden aydan başlamak üzere topluca

veya ayrı ayrı bir yıla kadar uzatılma imkanına kavuşmuştur. Düzenleme, vergi mükelleflerinin 6111 sayılı Kanun kapsamında geçmişte yapılandırdıkları borçları kapsamaktadır.

Suriye'nin Olağanüstü Politik Risk Kapsamına Alınması:

Maliye Bakanlığı'na muhatap 22/02/2012 tarihli ve 13358 sayılı yazımız ile Libya ve Suriye'nin olağanüstü politik risk kapsamına alınması hususu bildirilmiştir.

- Maliye Bakanlığı'nın Politik Risk Kararı:

17 Mart 2012 tarihli ve 28236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doğal Afet ve Olağanüstü Politik Risk Nedeniyle Meydana Gelen Mücbir Sebeplere İstinaden 6111 Sayılı Kanunda Yer Alan Taksit Sürelerinin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar" ile Suriye ve Libya olağanüstü politik riskin gerçekleştiği ülke kapsamına alınmıştır. Anılan Karar'a istinaden, Libya ve Suriye'deki faaliyetleri nedeniyle durumları mücbir sebep hali (VUK 13. maddesi kapsamında) kabul edilen vergi mükelleflerinin, mücbir sebep halinin başladığı tarih ile mücbir sebep halinin sona erdiği tarih arasına rastlayan dönem için 6111 sayılı Kanun kapsamında alacaklı tüm idarelere ödemeleri gereken taksitlerin ödeme süreleri uzatılmıştır. Ödeme sürelerini belirleyen Kararın 4 üncü maddesinde özetle; taksitlerin, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihi izleyen aydan itibaren toplam 12 ayda birbirini izleyecek şekilde ödenmesi öngörülmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Borçları:

Suriye'de faaliyette bulunan firmalarımızın yaşadıkları mali sıkıntıların azaltılması amacıyla Sosyal Güvenlik Prim Borçları'nın mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesine yönelik girişimlerimiz devam etmektedir.

6- 2011 yılında Suriye'ye yönelik ihracatımız % 12,6 oranında azalış göstererek 1 milyar 611 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Suriye ve Suriye üzerinden transit taşımacılığın yapıldığı ülkelere yönelik 2010 ve 2011 yılı ihracat istatistiklerimiz aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

	2010 (ABD \$)	2011 (ABD \$)	DEĞİŞİM %
SURİYE	1.844.604.582	1.611.156.224	-12,66
LÜBNAN	618.318.479	718.426.670	16,19
İSRAİL	2.080.147.766	2.391.221.720	14,95
ÜRDÜN	571.333.516	507.038.186	-11,25
SUUDİ ARABİSTAN	2.217.645.635	2.763.602.247	24,62
KUVEYT	395.051.320	297.208.448	-24,77
BAHREYN	172.023.890	160.436.393	-6,74
KATAR	162.549.395	188.220.302	15,79
B.A.E.	3.332.885.430	3.708.408.445	11,27
OMAN	129.310.750	214.677.365	66,02
YEMEN	330.392.436	272.732.756	-17,45

7-Suriye İzleme Masası'na firmalar tarafından aktarılan sorunlar Masa tarafından değerdendirilmekte ve anlık cevap verilebilme imkânı olanlara yönlendirici cevaplar anında verilmektedir. Ayrıca, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve ilgili firmalarımızın katılımlarıyla yapılan toplantılarda sorunlara çözüm yolları aranmaktadır. Sonuç olarak; Suriye İzleme Masası vasıtasıyla, firma sorunları ile ilgili olarak, en kısa sürede ve en üst seviyede girişimlerde bulunma imkânı söz konusu olmaktadır.